

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного факультету
Роман КРОХМАЛЬНИЙ
“30” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

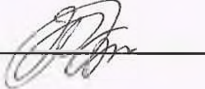
	Методологія мовознавчих студій
освітній рівень	другий (магістерський)
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність література)	014.01 Середня освіта (Українська мова і (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література)
Факультет	філологічний

Розробник: Пілецький В.І, доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні катедри української мови імені проф. Івана Ковалика

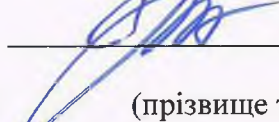
Протокол від “ 29 ” серпня 2022 року № 1

Завідувач катедри (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«29»серпня 2022р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від “30 ” серпня 2022 року № 1

“30”серпня 2022 року Голова (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів –	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 3	Освітній рівень: другий	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й маг.	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин –	Спеціальність: ____ 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) _____ (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – _____ самостійної роботи студента – _____		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю: (екзамен/залік)			
	залік		

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання

Кількість кредитів	(Галузь знань)	Нормативна
	(шифр, назва)	за вибором студента
4	(шифр, назва)	Рік підготовки
	01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	
Змістових модулів - 3		Маг.
Курсова робота		Семестр
Загальна к-сть год. - 16+16		1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 5		Лекції
		16
		Практичні
		16
		Самостійні
		88 год.
		ІНДЗ
Вид контролю: залік		

співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 35

для заочної форми здобуття освіти – 50

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з філософськими засадами методології мовознавчих студій та виробляти в них уміння та навички використовувати конкретно наукові методи і прийоми у власних мовознавчих дослідженнях.

Основні завдання курсу такі:

- ознайомити студентів з філософськими засадами мовознавчої методології;
- висвітлити основні здобутки українських учених у галузі мовознавчої методології;
- навчити студентів використовувати елементи різних методів у власних дослідженнях;
- стимулювати пошуки молодих учених у напрямку застосування новітніх технологій для вивчення сучасної української мови та її історії.

• Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу..
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

• Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- ФК 11. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. .
- ФК 12. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.
- ФК 17. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовно-літературні процеси, зіставляти інформацію, порівнювати явища.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань..
- ПРН 14. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Загально- та конкретнонаукові методи в мовознавстві. Загальне поняття про методологію. Методологія загально філософська, загальнонаукова і конкретнонаукова. Філософські засади мовознавчої методології. Взаємозв'язок змісту і форми, конкретного і абстрактного в мові. Принцип історизму в мовознавчих дослідженнях. Категорії сутності і явища, причини і наслідку, простору і часу в мові. Синхронія та діахронія в мовознавстві. Філософські засади мовознавчих напрямків (порівняльно-історичного мовознавства, структуралізму, дескриптивізму). Взаємозв'язок загальних і конкретних методів у мовознавстві. Поняття про конкретнонаукові мовознавчі методи. Методологічні засади українського мовознавства початку ХХІ століття. Сучасні методологічні пошуки в українському мовознавстві.

Змістовий модуль II

Традиційні методи мовознавства. Описовий метод і його етапи. Прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації. Види зовнішньої інтерпретації (соціологічні, логіко-психологічні, артикуляційно-акустичні). Прийоми міжрівневої інтерпретації. Внутрішня інтерпретація мовних явищ. На основі системних парадигматичних і синтагматичних зв'язків. Порівняльно-історичний метод як інструмент установлення спорідненості мов і пізнання їх історії. Виникнення методу і основні етапи його розвитку. Прийоми зовнішньої і внутрішньої реконструкції. Поняття фонетичного закону. Використання методу в порівняльно-історичних описах мов та укладанні етимологічних словників.. Порівняльно-історичний метод у студіях з історії української мови. Порівняльно-історичний і зіставний методи. Зіставний метод і проблеми мовної типології. Практичне використання зіставного методу. Структурний метод як засіб вивчення мови в синхронії. Основні різновиди структурного методу: дистрибутивний аналіз, безпосередніх складників, трансформаційний аналіз, компонентний аналіз.

Змістовий модуль III

Математичні , соціо- та психолінгвістичні методи. Математичні методи в мовознавстві. Математичні методи і частотні словники. Кількісна характеристика мовної одиниці. Стилостатистика як засіб вивчення кількісного співвідношення використаних у різних стилях мовних одиниць. Відносна частота вжитку мовних засобів і її підрахунки. Ймовірнісна статистика. Статистичні параметри стилів в українській мові. Теорія інформації і вивчення засобів мовної економії. Теорія множин у мовознавстві. Математичні методи в студіях українських лінгвістів. Соціо- та

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальнонаукові методи і прийоми в мовознавчих дослідженнях.	2
2	Практичне використання описового методу	2
3	Практичне використання порівняльно-історичного методу	2
4	Практичне використання зіставного методу	2
5	Психолінгвістичний експеримент	2
6	Питальники, анкети та інші засоби соціолінгвістичних досліджень	2
7	Практичне використання структурних методів.	2
8	Математичні методи. Комп'ютер як засіб статистичного опрацювання мовних фактів	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Описовий метод	8
2	Порівняльно-історичний метод	10
3	Лінгвогеографічний метод	6
4	Зіставний метод	8
5	Структурний метод і його різновиди	8
6	Трансформаційний аналіз	6
7	Метод безпосередніх складників	6
8	Дистрибутивний аналіз	6
9	Компонентний аналіз	6
10	Математичні методи в лінгвістиці	8
11	Соціолінгвістичний метод	8
12	Психолінгвістичний метод	8
	Разом	88

9. Індивідуальні завдання

Реферати, тестові завдання, теми для усного опитування, презентації.

10. Методи навчання

<p>Результати навчання Студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальнофілософські засади аналізу мовних явищ; • співвідношення загальнофілософської і мовознавчої методології; • загальнонаукові методи і їх заломлення крізь призму мовознавчих студій; • власне лінгвістичні методи; • методологічні пошуки українських мовознавців; • основні методи і прийоми мовознавчого аналізу в працях українських мовознавців; • способи і засоби впровадження новітніх технологій у сучасні студії з українського мовознавства: <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати різноманітні методи в дослідженнях з українського мовознавства; • обирати методи і прийоми лінгвістичного аналізу залежно від предмета і об'єкта дослідження; • аналізувати новітні 	<p>Методи навчання і викладання пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, проєктний, використання з Google для онлайн-тестування</p>	<p>Методи оцінювання досягнення результатів навчання</p> <p>Презентація, колаборативне навчання, проєктно-орієнтоване навчання, дискусія, тестування</p>
--	---	---

<p>технології в мовознавчих дослідженнях, особливо в галузі українського мовознавства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлювати взаємозв'язок результатів лінгвістичного аналізу із вибраною методологією. • проводити лінгвістичне спостереження та експерименти з використанням різних методів дослідження. 		
---	--	--

11. Методи контролю

Опитування, контрольні роботи, тестування, написання рефератів, колоквіуми, презентації.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	

E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічною радою коледжу).

13. Методичне забезпечення

Базова і допоміжна література, посібники з методики, комп'ютери, проєктори.

14. Рекомендована література

Рекомендована література

Базова:

Кочерган М.П. Загальне мовознавство. – К., 2008.

Допоміжна:

Алексенко С. Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень. – Суми, 2020.

Булаховський О.А. Питання походження української мови. К., 1956.

Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов. – К., 1966.

Єрмоленко С.Я. Лінгвістичні теорії, конкретні методи дослідження // Мовознавство. – 1981. – №4.

Жилко Ф.Т. Деякі аспекти діалектології і лінгвістичної географії // Acta universitatis Lodziensis. Folia Linguistica. – №12. – 1986. – S. 211-220.

Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – К., 1983.

Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність. – Львів, 2002.

Кобилянський Б.В. Короткий огляд історії мовознавства. – К., 1964.

Ковалик І.І. та ін. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. – К., 1985.

Методологічні питання мовознавства. – К., 1966.

Нариси з контрастивної лінгвістики. – К., 1979.

Перебийніс В. Статистичні методи для лінгвістів. - К., 2002.,

Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики. – К., 1998.

Статистичні параметри стилів. – К., 1967.

Українська мова. Енциклопедія. – К., 2002.

Шевельов Ю.А. Історична фонологія української мови. Переклад з англійської. – Харків., 2002.

Шевельов Ю. Мовознавство на Україні.–Париж-Мюнхен,1966.

15. Інформаційні ресурси